Mapes de Patrimoni Cultural

Diputació Barcelona

Pla de les Sitges del Camaró

La Torre de Claramunt

Ubicació

Comarca:	Anoia
Lloc/Adreça:	Pla de les Sitges (08789 La Torre de Claramunt)
Emplaçament	Crta.BV-2133, al km.0,700 a banda i banda de la carretera.
Alçada:	355

Coordenades:

Latitud:	41.53839
Longitud:	1.673
UTM Est (X):	389309
UTM Nord (Y):	4599376

Classificació

Número de fitxa	08286 - 13
Àmbit:	Patrimoni immoble
Tipologia	Jaciment arqueològic
Estil / època:	Antic Ibèric Medieval
Segle	IV aC-X dC
Estat de conservació	Bo
Protecció	Inexistent
Número inventari	CC.AA.núm. 7571
Generalitat i altres inventaris	
Accés	Fàcil
Ús actual:	Científic
Titularitat	Privada
Titular:	08286A00200014

Fitxes associades:

Olivar d'en Francisquet/El Camaró/Frígols

Autoria de la fitxa	Raquel Valdenebro Manrique
Data de registre de la fitxa:	ds., 31/08/2013 - 02:00

Descripció

El Pla de les Sitges del Camaró és un dels jaciments de la comarca coneguts de més antic gràcies als escrits i dibuixos realitzats per Amador Romaní, el qual feu una breu descripció de les estructures que en aquell moment eren visibles: fonamentalment sitges, una sepultura de lloses i fons de cabana (ROMANÍ, 1916; ROMANÍ, 1917; ROMANÍ, 1921). Segons l'"Atles" inèdit d'Amador Romaní conservat al Museu de Capellades, l'any 1906 fou destruïda en aquest lloc una sepultura oberta al travertí i coberta de lloses. Romaní parla de l'existència de 15 sitges, algunes de les quals es van destruir. N'excavà una l'any 1916 i en el seu interior hi recollí una tapa rodona de sitja, amb ceràmica a torn i de pasta roja i grisa i ossos humans d'un sol individu. La sitja, de forma oval, d'1'60 metres d'altura i 1'10 metres d'amplada màxima, estava plena de pedres i terra. En els lligalls d'Amador Romaní conservats al Museu de Capellades també hi ha un dibuix del que sembla ser un fragment de la vora d'un "dolium". Romaní va catalogar el jaciment com d'època ibèrica. L'autor també parla d'uns fons de cabana oberts a la roca, de forma rectangular, amb uns graons tallats al travertí. Romaní també parla d'un petit grup de sitges que, segons ell, es trobaven a la partida de Fígols o Frigols, molt a prop d'aquest lloc. Romaní esmenta en el seu "Atles" que hi localitzà ceràmica ibèrica, campaniana, "terra sigillata" (?), altres tipus de ceràmica romana, restes humanes i sílex. Entre 1946 i 1947 el Sr. Martín Almagro, amb la col·laboració d'algunes persones de Capellades, va fer una nova planimetria de les estructures que en aquell moment eren visibles i n'excavà o netejà 8 més. El dibuix d'Almagro presenta menys estructures que el dibuix de Romaní, només 13 sitges, probablement degut a que la pinassa i la vegetació les havien tapat. En aquesta nova planimetria també apareixen dues noves estructures que no estan reflectides en la planimetria de Romaní: per una banda apareix una tomba excavada a la roca que en realitat es tracta d'un petit dipòsit, i per altra banda un fons de cabana que no és el que descriu Romaní sinó un altre que ell va considerar com un retall a la roca. Durant l'excavació de les 8 sitges esmentades, el Dr. Almagro va recollir pels voltants "tegula" romana, "imbrex" i "dolium" que, segons ell, eren de cronologia de baixa època romana. No aprecià cap tipus de "sigillata" romana i donà una cronologia -per a les sitges i el poblat que ell creia que hi havia- dels segles III o IV dC. També indicà que mancaven indicis medievals, cosa que, de fet, no és certa. Excavant les sitges aprecià ceràmica de color vermell a torn, un fragment d'un morter de pedra calcària, fragments de ceràmica de color negrós, "dolium", "tegula", "imbrex", vidres i ceràmiques modernes. Creia que les sitges eren per a emmagatzemar cereals i no un lloc d'enterrament. CC.AA (1991)

Observacions:

Els materials del jaciment es troben ubicats a Museu de la Pell d'Igualada i Comarcal de l'Anoia. Núm. de referència 308. El Pla de les Sitges del Camaró, tot i ser un dels jaciments de l'Anoia més citat i conegut, no ha estat excavat de manera sistemàtica. Les intervencions arqueològiques puntuals que s'hi han realitzat tan sols han permès tenir una visió parcial del jaciment. Es pot afirmar que hi ha un conjunt de sitges i d'algunes estructures relacionades amb aquestes que foren amortitzades entre la segona meitat del segle II aC i finals de la primera meitat del segle I aC, que el camí que creua el Pla és posterior a l'amortització d'aquestes estructures, i que es deixà d'utilitzar amb la construcció de la carretera entre Igualada i Vilafranca del Penedès a mitjans del segle XIX (TORRAS, 1991). Quant a les estructures excavades en el travertí, que Romaní va interpretar com a fons de cabana cèltics (ROMANÍ, 1921) són de difícil atribució cronològica, i també cal pensar en la possibilitat que siguin extraccions de blocs de travertí per a la construcció. Finalment, cal esmentar que la sepultura de lloses que està localitzada a uns 75 metres del Pla de les Sitges, lloc conegut també com Olivar d'en Francisquet, en principi no té cap tipus de relació amb les estructures del Pla de les Sitges. Durant els mesos de març i abril de 2004 es va dur a terme una intervenció de la que va destacar principalment la localització de 10 noves sitges, les quals sumades a les ja conegudes d'abans, evidencien una gran zona d'emmagatzematge, la qual, com a mínim, constaria de 28 sitges. En aquesta primera fase no va

ser possible localitzar la zona d'hàbitat que ha d'estar relacionada amb la zona d'emmagatzematge. Tot i així, no sembla factible que es trobi dins de la zona que objecte d'aquesta intervenció. CC.AA. (1991)

Història

Jaciment descobert per Amador Romaní el 1906, que excavà una de les sitges el 1916. Entre 1946 i 1947 el Sr. Martín Almagro, va fer una nova planimetria de les estructures i n'excavà o netejà 8 més.Cap al novembre del 1982, Durant les obres de construcció de la carretera BV-2133 que comunica la Torre Baixa amb la Torre de Claramunt, es va partir el jaciment en dues parts, es van destruir algunes de les estructures conegudes. L'any 1984, durant la visita al jaciment amb motiu de la realització de la Carta Arqueològica de l'Anoia, es van poder observar les següents estructures: un camp de sitges, un lloc d'habitació amb estructures d'una cabana o casa excavades al travertí, un enterrament aïllat i semidestruït en aquest fons de cabana i un dipòsit d'aigua excavat a la pedra calcària. En el moment de la visita, no es trobaren totes les sitges esmentades per Romaní i Almagro, ja que segurament es trobaven amagades per la terra o la brossa. Les sitges estaven obertes al travertí, i en línies generals eren de forma ovoide. La majoria estaven aïllades, tot i que algunes es comunicaven de forma subterrània. Les seves profunditats oscil·laven entre 0'80 i 2 metres, i els diàmetres màxims interiors aproximadament entre 1 i 1'60 metres. Les boques no passaven de 0'50 metres de diàmetre i eren tapades per una pedra circular de travertí. Quant al fons de cabana o casa retallada al travertí, d'estructura més o menys rectangular, una bona part era coberta per la terra i la brossa, amb una superfície aproximada de 6 metres quadrats, amb graons i llocs aplanats per a rebre les parets. L'element important, però, el constituïa una sepultura excavada amb anterioritat a aquest fons de cabana o casa, ja que queda mutilada per l'esmentada estructura. Es tracta d'una sepultura oberta al travertí, de forma lleugerament trapezial amb els extrems arrodonits, amb una llargada aproximada d'1'75 metres, amplada a la capçalera de 0'43 metres, amplada al centre del cos de 0'41 metres i amb una profunditat d'uns 0'31 metres. La seva orientació és nord-oest sud-est. Aquesta sepultura pot donar una cronologia dels segles VIII-IX o com a molt antiga dels segles VI-VII. Per tant, l'estructura retallada al travertí és forçosament posterior a aquesta cronologia. Entre les sitges també hi havia una estructura allargassada amb els angles arrodonits, excavada al travertí, d'uns 0'80 metres de profunditat, que podria ser un dipòsit d'aigua. Durant la visita al jaciment també es va apreciar superficialment el següent material: - Ceràmica ibèrica: varis fragments d'àmfores de la costa catalana de pastes bicolors i bona cuita, compactes. Un dels fragments conserva uns grafits de l'època; fragments de ceràmica a torn gris monocroma; fragments de ceràmica feta a mà, de pastes grolleres amb desgreixant de quars i mica daurada. - Diversos fragments de "tegula" amb la vora de secció rectangular, amb desgreixant de pissarra; fragments de "dolium" i "imbrex"; també un fragment de pedra de molí (d'origen volcànic). - Diversos fragments de ceràmica gris altmedieval, amb desgreixant de quars i mica daurada, de cuita reductora, a torn, vora enfora i llavi arrodonit. Així doncs, en aquest conjunt, d'entrada i només en base als materials superficials, és possible esmentar tres horitzons culturals: l'ibèric, el tardoromà i l'altmedieval. L'any 1997, amb motiu de la construcció d'un gasoducte des de la xarxa principal fins a l'empresa M.B. Papeles Especiales, S.A., es realitzà un seguiment arqueològic de l'obra i a continuació s'excavaren 4 noves estructures. L'any 1998, un grup d'alumnes de l'IES Molí de la Vila de Capellades van realitzar una neteja superficial del jaciment. L'any 2004 es realitzà una excavació arqueològica i una neteja del jaciment, motivada per la proposta de l'Ajuntament de la Torre de Claramunt i del Centre d'Estudis Comarcals d'Igualada, de realitzar algun tipus d'actuació en el conjunt arqueològic que permeti la seva conservació i difusió. CC.AA. (1991)

Bibliografia

AA.DD. (2004) Memòria de la intervenció al Pla de les sitges de Camaró. (Torre de Claramunt) abril-març 2004. Generalitat de Catalunya. AA.DD. (1998). Memòria del seguiment del gaseoducte connexió amb M.B. Papeles Especiales i excavacions 1997. Generalitat de Catalunya. ALMAGRO BASCH, M.(1948). "Excavaciones de los silos romanos tardios del Pla de les Sitges" a Pirineos. Núm. 8. Saragossa. ALMAGRO, M; SERRA, J.C. COLOMINES, J. (1945) Carta Arqueológica de España. Província de Barcelona. CSIC. Madrid. ROMANÍ I GUERRA, A. (1917) "Paletnologia de la comarca de Capellades. Antigues construccions" a Butlletí del Centre Excursionista de Catalunya. Vol XXVII. Núm. 271. Agost 1917. Barcelona. Pàg. 202-203 ROMANÍ I GUERRA, A. (1921) "Paletnologia de l'Alt Penedès. Bibliografia" a Penedès. Revista Comarcal Il·lustrada. Any III.. Pàgs 298-301. ROMANÍ I GUERRA, A. (1916)) "Paletnologia de la Comarca de Capellades. Antigues necròpolis" a Butlletí del Centre Excursionista de Catalunya. Vol XXVI.. Barcelona. Pàgs 89-95.